

PLA DE SOSTENIBILITAT DE L'INSTITUT HOSPITAL
DEL MAR FP SANITÀRIA (PS_HMar_FP)
2024-2027

Juny 2024

Contingut

1. Antecedents:.....	3
2. ODS: Objectius de desenvolupament sostenible	3
3. Objectius.....	4
4. Estructura	5
5. Accions.....	5
6. Informes anuals de seguiment	7
7. Revisió del PS_HMAR_FP.....	8
Annex I. Ensenyament Aprenentatge per la Sostenibilitat	9

1. Antecedents:

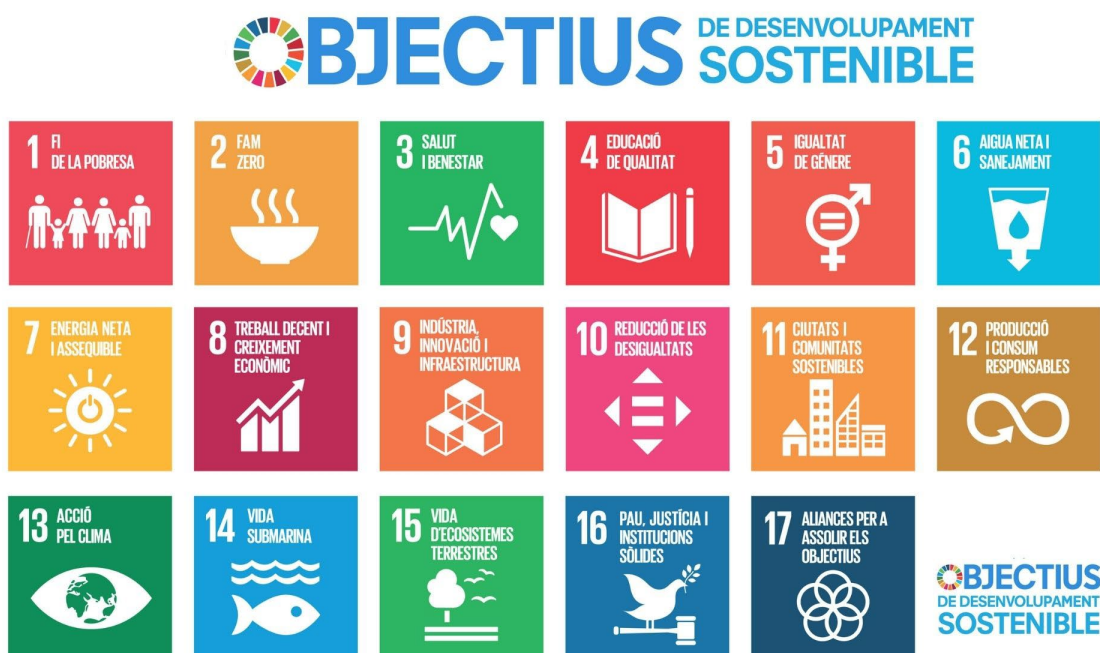
El Programa Escoles + Sostenibles va néixer, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2001 en el marc del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat de Barcelona, amb l'objectiu de contribuir a la sostenibilitat des de l'educació i amb el reconeixement de les escoles com a agents de canvi a la ciutat. El projecte s'articula en una xarxa, de centres educatius formada per 358 centres (dades curs 2019-2020) i en la que hi han participat un total de 472 al llarg dels seus 19 anys de recorregut. L'Institut Hospital del Mar FP Sanitària participa en aquest projecte des del seu inici, amb programes triennals, l'últim dels quals va ser al 21-24.

L'institut a més forma part de la Comissió permanent de Responsabilitat Social Corporativa de l'Hospital del Mar, participant en la implantació de mesures i accions en matèria de sostenibilitat, de forma transversal a totes les àrees de l'Hospital del Mar.

A més, com a Centre de Formació Professional Integrada, l'Institut ha de desenvolupar un model de formació professional basat en la responsabilitat professional i social, i la sostenibilitat, l'equilibri ecològic, la qualitat i la prevenció de riscos laborals, i garantir un treball digne basat en la justícia de gènere, la democratització de les cures, el dret al temps i l'equitat en els treballs.

2. ODS: Objectius de desenvolupament sostenible

El 25 de setembre de 2015, a l'ONU es van adoptar un conjunt de 17 objectius globals per eradicar la pobresa, protegir el planeta i assegurar la prosperitat per a tots com a part d'una nova agenda de desenvolupament sostenible. Cada objectiu té metes específiques que s'han d'assolir en els propers 15 anys. Per assolir aquestes fites, tothom ha de fer la seva part.

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/>

Amb aquest Pla, l'Institut Hospital del Mar FP Sanitària pretén col·laborar en els diferents ODS de forma transversal, regint-se pels tres pilars de la sostenibilitat, l'ambiental, el social i la governança (ASG).

3. Objectius.

La finalitat de fer aquest Pla és disposar d'un document de referència que marqui les directrius de la gestió de la sostenibilitat a l'Institut a mitjà termini. Aquest pla d'acció es planteja com una eina pràctica per garantir que es fa una gestió responsable i sostenible, i per donar continuïtat a la trajectòria del centre dels darrers anys.

Aquest pla vol materialitzar el compromís de l'Institut en matèria de sostenibilitat, tenint present que la sostenibilitat és un aspecte transversal que afecta totes les àrees i les activitats del centre. Per tant, la implantació del Pla ha d'implicar tots els àmbits de gestió de la institució i totes les seves activitats.

Objectiu general

Integrar els principis de sostenibilitat en les activitats que desenvolupa l'Institut Hospital del Mar FP Sanitària per tal que aquestes tinguin el mínim impacte ambiental, i segueixin els principis de sostenibilitat, tenint com a referents els ODS i l'ASG.

Objectius específics

- Aconseguir que la comunitat educativa tingui més consciència i més coneixement dels aspectes relacionats amb la sostenibilitat.
- Establir una política ambiental i desenvolupar-la.
- Descriure els processos i procediments que permetin desenvolupar les propostes d'aquesta política de sostenibilitat.
- Obtenir la certificació ISO 14001 o EMAS.
- Incorporar la política de sostenibilitat del centre en el projecte curricular de centre.

4. Estructura

El PS_HMAR_FP s'organitza en dos nivells de concreció diferents:

- Línies estratègiques: grans opcions temàtiques d'actuació.
- Accions: propostes pràctiques d'actuació en la sostenibilitat.

Les línies estratègiques són:

- Línia 1. Elaborar documentació i procediments i auditar el sistema de gestió
- Línia 2. Gestió de recursos
- Línia 3. Implementar els criteris de sostenibilitat
- Línia 4. Comunicació i formació

5. Accions

Línia 1: Elaborar la documentació i els procediments i auditar el sistema de gestió	
Acció	Curs
Revisar la legislació referent a aspectes ambientals i fer un recull de requisits aplicables.	2024-2025
Elaborar, aprovar i comunicar una política de sostenibilitat	
Elaborar procediments bàsics: <ul style="list-style-type: none"> • Procediment d'identificació i actualització requisits legals • Planificació d'objectius • Revisió de fites ambientals 	
Revisar documents del sistema de gestió de qualitat ja existents incorporant els aspectes ambientals, social i de governança.	
Dissenyar i implementar un panell d'indicadors ambientals anuals	
Mantenir un registre d'aspectes ambientals.	
Participació a la Xarxa del Programa PQiMC (SGA)	
Elaborar una memòria anual en matèria de sostenibilitat	
Auditar el Sistema de gestió segons norma ISO 14001 o EMAS	

Línia 2: Gestió de recursos	
Acció	Curs
<p>Elaborar una anàlisi d'impacte ambiental (segons AMFE) en els següents aspectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consum de matèries primeres • Consum d'energia • Emissió d'energia • Emissions a l'atmosfera • Descàrregues a l'aigua • Descàrregues al sòl • Residus i subproductes 	2024-2025
<p>Registrar els indicadors ambientals relacionats amb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consum elèctric • Consum de gas • Consum d'aigua • Consum de paper • Emissions de CO2 • Generació de residus 	
<p>Obtenir dades corresponents als indicadors escollits per establir objectius, valorar tendències i optimitzar els consums, emissions i generació de residus.</p>	2024-2027

Línia 3: Implementar els criteris de sostenibilitat

Acció	Curs
Revisar la sistemàtica d'avaluació de proveïdors amb la finalitat de potenciar la compra de productes i la contractació de serveis respectuosos amb el medi ambient.	2024 - 2025
Fomentar que els esdeveniments organitzats per l'Institut Hospital del Mar FP Sanitària segueixin uns criteris de sostenibilitat establerts que els facin respectuosos amb el medi ambient i amb l'entorn.	
Analitzar el Projecte curricular del centre per relacionar activitats E/A amb els criteris de l'educació per la sostenibilitat i proposar-ne de noves. (Veure Annex 1: E/A per la sostenibilitat)	2024 - 2027
Formar part de la comissió permanent de Responsabilitat Social Corporativa del PSMAR	2024-2027
Dissenyar i promoure activitats de conscienciació per la sostenibilitat adreçades a tots els col·lectius que constitueixen la comunitat educativa	2024-2027
Relacionar les bones pràctiques que es fan a l'institut i els projectes en els que participem amb els ODS.	2024-2027

Línia 4: Comunicació i formació

Acció	Curs
Col·laborar amb institucions, entitats, associacions i plataformes que treballen en l'àmbit de la sostenibilitat ambiental (altres Instituts, Xarxes de treball,...)	2024-2027
Fomentar la participació activa de l'alumnat en diferents projectes de sostenibilitat mitjançant actuacions de voluntariat.	2024-2027
Elaborar un pla de comunicació específic en matèria de sostenibilitat i incloure'l com annex dins del pla de comunicació del centre	2024-2025
Relacionar la formació del personal de l'Institut amb els ODS.	2024-2025

6. Informes anuals de seguiment

Anualment s'elaborarà un informe de seguiment del Pla que contindrà al menys dos apartats:

- Indicators de resultats. Aquest apartat donarà informació sobre l'estat en matèria de sostenibilitat de la i permetrà veure l'evolució en cada àmbit del panell d'indicators
- Avaluació de la implantació del Pla. Aquest apartat ha de permetre conèixer l'estat d'execució de cada acció i el grau de compliment del Pla.

7. Revisió del PS_HMAR_FP

Durant els cursos de vigència del Pla es preveu la possibilitat de fer revisions sempre que el seguiment realitzat indiqui que aquestes són necessàries i pertinents.

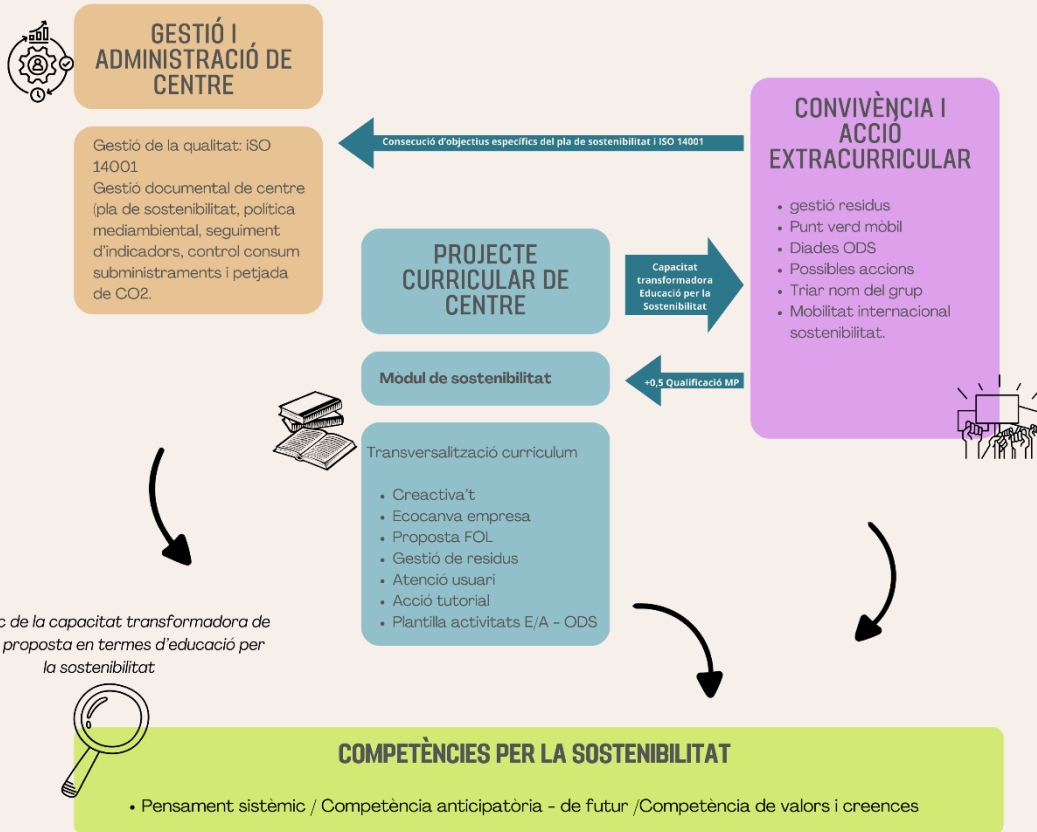
Annex I: Ensenyament Aprenentatge per la Sostenibilitat

EDUCACIÓ PER LA SOSTENIBILITAT

L'educació per a la sostenibilitat és un instrument imprescindible per implicar les persones en la construcció d'una nova cultura de la sostenibilitat i per generar una transformació social col·lectiva. El seu objectiu principal és el de generar processos d'ensenyament i aprenentatge que portin cap a experiències autènticament transformadores.

La sostenibilitat és un concepte econòmic, social i ecològic complex entorn de les relacions entre les societats i el medi ambient.

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Ens ofereix possibilitat de

1. Activitats curriculars

1.1 MÒDUL PROFESSIONAL Sostenibilitat
Responsables Mar G i Andrea L.
Encesa:
Vídeo/Relat/Notícia Permafrost
Producte de l'ABP
La proposta és generar entre tot el grup classe una maleta de recursos per a la sensibilització i acció transformadora en base als objectius de desenvolupament sostenible definits per les Nacions Unides el 2015. Entre les diferents propostes es contemplen les diferents opcions: Vídeo, Podcast, Infografia, Article d'opinió, Acció fulletó.
Comunicació de les diferents propostes
Cal acabar de valorar el format en que es posarà en comú el material generat pels diferents grups: fira, exposició, setmana ODS, etc
Organització grup classe
<p>El mòdul es treballarà en grups. Per cada grup es definiran 4 rols que han de permetre explorar les diferents activitats des de diferents punts de vista: Geòlegs, Sociòlegs, Drets Humans, Economistes.</p> <p>En ocasions , les activitats d'anàlisi i recerca es faran en comitès d'experts. Sempre hi haurà una estona de sessió reservada a la retrobada del grup i posada en comú.</p>
Activitats específiques de les diferents sessions: Activitats amb l'objectiu d'aprofundir diferents aspectes relacionats amb la sostenibilitat.
<ul style="list-style-type: none"> - Escala de certeses: a partir de la distribució en grups d'experts, ens permet explorar la conscienciació per la crisi climàtica i la percepció d'emergència dels participants. - Emissió GEI – Eines per al càlcul de la Petjada de carboni (scopeCO2) - Sessió de treball dels Objectius de Desenvolupament Sostenible: jocs, grups de discussió, dinàmiques, etc. - Dinàmica desigualtats globals - migracions climàtiques - L'economia circular i sostenible: TEDTalks Kate Raworth – Teoria del dònut de l'economia circular i sostenible

- **Pla Sostenibilitat:** Anàlisi d'un pla de sostenibilitat. Aproximació a altres eines (Balanç Social / Pam a Pam), *Greenwashing*.

Activitats d'avaluació del mòdul

Dossier de les activitats realitzades durant les diferents sessions
 Producte de divulgació (producte final del projecte).

Instruments d'avaluació

Rúbrica entrega del dossier
 Rúbrica del producte final

1.2 APOSTA TRANSVERSAL D'E/A

Responsables Núria A i Andrea L.

Creactiva't: incorporació d'una fase que permeti identificar l'impacte social, ecològic i econòmic de la proposta. Ha de plantejar accions positives o bé compensatòries.

Empresa: proposta d'activitat usant l'Ecocanva de la metodologia PESTAL, que permet el disseny de projectes d'economia circular.

Plantilla Y-ODS: plantilla de disseny d'activitats E/A que permet al docent reflexionar quins continguts/competències relacionades amb la sostenibilitat ja s'estan treballant en un mòdul/RA concret i quins es podrien incorporar (activitats concretes o punts de vista-contextos).

Plantilla activitat ODS: proposta de mínims per a vincular les activitats E/A que ja es duen a terme amb objectius específics de desenvolupament sostenible.

Gestió de residus: gestió especial de residus. 7 R.

Atenció usuari:

- Eixos desigualtat. Interseccionalitat
- Accés a la salut

2. Activitats extra curriculars

2.1 ACCIÓ TUTORIAL
<i>Responsables Mar G. i Anaís C.</i>
Acció tutorial: Suport per als tutors per tal de poder explicar bé el projecte ExS durant l'acollida d'inici de curs (en concret gestió de residus i aposta ODS). Es prepara una presentació de diapositives

2.2 COMISSIÓ MIXTA PER LA SOSTENIBILITAT
<i>Responsables Mar G. i Anaís C.</i>
Per a dur a terme aquestes activitats cal dissenyar el barem de punts (aplicant el mateix criteri que es fa servir a la comissió de convivència) i decidir en quins mòduls professionals impactarà la participació en la comissió mixta (a mòdul sostenibilitat al cicles LOE, i crèdit de síntesi o c14 al cicle de TCAI)
Gestió residus: redisseny (en cas de ser necessari) i revisió del correcte funcionament de la gestió de residus del centre Organització del punt verd mòbil escolar.
Calendari de les ODS: identificar dies assenyalats relacionats amb la sostenibilitat (dia mundial de l'aigua, dia per la mobilitat sostenible, dia de la dona treballadora, etc) i portar a terme campanyes de sensibilització o accions
Mobilitat internacional: Explorar la possibilitat de dur a terme un programa d'Erasmus Verd

3. Competències per la sostenibilitat

Identifiquem 3 competències nuclears de la sostenibilitat. Aquestes, malgrat no poder-les considerar ara per ara un instrument qualificatiu, ens poden donar molta informació sobre l'èxit i les necessitats de millora de les nostres apostes a l'aula.

1) Competència de pensament sistèmic

La capacitat de reconèixer i comprendre les relacions; analitzar sistemes complexos; pensar com els sistemes s'integren en els dominis i les diferents escales; i afrontar la incertesa.

- Identifica els elements d'un problema i descriu les seves característiques i la connexió que hi ha entre ells.
- Relaciona els diferents elements d'un problema i les seves interdependències.
- Utilitza diferents punts de vista i representacions per analitzar un problema: el context històric; les diferents perspectives a tenir en compte segons els àmbits de coneixement, les cultures, els drets humans, els marcs econòmics, etc.; i les escales d'espais locals i globals.
- Identifica les causes i conseqüències de la no-sostenibilitat ambiental, social, cultural, política o econòmica, i l'emergència que suposen a curt, mitjà i llarg termini.
- Sap diferenciar entre enfocaments lineals i enfocaments sistèmics

2) Competència d'anticipació

La capacitat de comprendre i avaluar múltiples futurs (possibles, probables i desitjables); crear la pròpia visió del futur; aplicar el principi de cautela; avaluar les conseqüències de les accions; i abordar els riscos i els canvis

- Comunica i exposa amb claredat els possibles escenaris de futur imaginats.
- Sap construir arguments sobre la sostenibilitat dels possibles escenaris de futur imaginats. Avalua els riscos i els beneficis dels possibles escenaris de futur.
- Defineix en termes de sostenibilitat els escenaris de futur desitjables.
- Proposa mesures per arribar als escenaris de futur possibles i desitjables contemplant accions individuals i col·lectives.
- Reconeix les relacions i les possibles evolucions entre el passat, el present i el futur proper i el llunyà.

3) Competència de valors i creences

La capacitat de comprendre i reflexionar sobre les normes i els valors subjacents a les accions pròpies; i negociar els valors, els principis i els objectius de la sostenibilitat en un context de conflictes d'interessos i equilibris, coneixements incerts i contradiccions.

- Identifica i expressa els valors i les creences que intervenen en un problema i sap relacionar-los amb la dignitat humana, la justícia global, el medi ambient, la transparència i la participació democràtica.
- Identifica, analitza i expressa els valors i les creences pròpies en matèria de sostenibilitat i reconeix de quina manera sustenten el compromís i l'acció.
- És capaç de mostrar empatia pel medi ambient i és responsable amb la utilització i conservació dels recursos mediambientals.
- Reconeix i respecta la diversitat: les diferències individuals, la diversitat ètnica, religiosa, les diferències socioeconòmiques, la diversitat d'opcions polítiques i la diversitat regional

i global. Identifica, escolta i reflexiona sobre els valors i les creences d'els altres en matèria de sostenibilitat.

- Reconeix els valors d'un grup, d'una comunitat educativa, o de barri.
- És capaç de participar en la construcció de normes col·lectives.
- Participa i promou la presa de decisions grupals, acceptant la diversitat.

El curs 2024-2025 es genera un context interessant per a valorar amb rugositat la capacitat transformadora de la nostra proposta d'educació per la sostenibilitat, identificar el seu potencial transformador i plantejar possibles modificacions i millores.

- Inici del mòdul de sostenibilitat en 6 grups de superior.
- Manteniment de com a mínim dos grups de superior en que no s'inicia el mòdul de sostenibilitat (control).
- Redisseny i enfortiment de l'espai comunitari extra curricular (comissió mixta per la sostenibilitat).
- Acceleració dels processos administratius que permetin la conversió cap a un centre sostenible i la certificació (tot plegat pot afavorir a crear un entorn en que la sostenibilitat estigui més present).